

Дзвоник

№78

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 6 рік видання, вересень, 2013 рік

Dzvonuk (Clopotel)

№ 78, 2013 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Dzvonukom* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzvonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dzvonuk завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Вадим СКОМАРОВСЬКИЙ

Завтра в школу

– Завтра в школу! Завтра в школу! –
Тільки й чути у дворі.
Знову братика Миколу
Мама збудить на зорі.

А мене будить не треба –
Збудить сонечко мене.
Встану я, коли край неба
Перший промінь спалахне.

В школу стежечка знайома
Ген прослалась од воріт.
Я ж сидіти мушу вдома,
Бо мені ще мало літ.

І, звичайно, мама зранку
Знову скаже, як завжди:
– Не ходи на луг, Іванку,
І до лісу не ходи.

Що там в лісі? Темінь, хащі.
В лузі мокро від роси...
Ти в садок біжи-но краще,
Груш солодких натруси.

Мовчки встану я поволі,
Мовчки кошика візьму.
Груші смачно їсти в школі,
А не вдома, одному.

Тамара КОЛОМІЄЦЬ

Світла мить

Отакий, як у букварику,
Із букетом у руках,
Чом спинився ти, школярику,
Серце в грудях, наче птах?
Як складав ти в ранець зошити!
Як чекав щасливих днів!
Щоб до сліз перетривожити,
Перший дзвоник продзвенів.
За порогом – вітру витівки,
Шелестіння верховіть.
В першій класі
Перша вчителька,
Усміхаючись,
Стоїть.

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

XXIV

Правечірнє сонце облягло увесь золотистий ліс. Здавалось, все довкруг опрозорилося дивною втихомирюючою перевтомою, що назбиралась за цілий день. Петрусеві здавалось зовсім нездатним таке передчуття, він зі всієї душі бажав, щоб день цей ще тривав, щоб це різнотоння барв ще довго мерехтіло проти правечірнього сонця, бо душу тривожило незбагненне передчуття, що цього дня щось мусить статися незвичайне, несхопний сенс якого він ще не міг збагнути, але в підсподі жевріло щось досі неспізнане, воно доточувало йому снаги і заповзяття. Розписане дрібними ясними хмарками небо лишень добавлявало йому хвилювання та буйного передчуття. Поскрізь вирував гриб'ячий дух, розсуваючи душу. Просторонь дихала тихо, запашно, вселяючи заспокійливу надію, що все збудеться гаразд. Павутинка перенеслась поза межу, поза оцю безпрохідливу хашу, чекає на нього там, а він, дивись, оддався звабливим мріям замість того, щоб відшукати пролазку й подолати оцю гущавину. Став знову призириятися, пильно прозираючи можливий слід, протоптину, а то, може, прорідшину. Та не знаходив. Повсюди було густо помережене шипшиною, терном колючим та ожиною. І все ж таки не втрачав надії, вона вже глибоко осіла в його душі й не опускала її, а жагуче гнала його подолати всі перешкоди та перегороди, які з'являться перед ним. Петрусь присів на моріжку, щоб ще раз обміркувати, що і як йому робити, щоб вчасно й розумно добратися потойбіч цієї триклятої перепони.

Та довго розмірковувати не довелося, бо раптом по лісу пробіг нечутний дотепер шум, що примусив його оговтатись од наплинутих замрій. Він не міг збагнути, звідки взявся оцей несподіваний виплеск вітряного шуму, однак розумів, що він зовсім не випадковий. Щось далеке вгадувалось Петрусеві, наче він колись-то або пережив, або наслухався про подібне, коли в лісі раптом зривається вихор і розсіває опале на піл листя. Тоді краще наживати з місця, не стояти йому на

дорозі, десь прихиститись. Нехай, рішився Петрусь і став знову прозирати сприятливе місце у цьому суцільному терняку, бо вже запоріжжя неба почало дедалі видимо червоніти, і він почав нетерпеливитись, хоч на душі було погідно й спокійно, вже не ворохобились у тямі навратливі мислі. Чийсь голос вгамовував їх і схиляв Петруся до холодного розсуду, якого, здається, йому досі не достачало. Невже Павутинка?

– Ш-ш-ш, – донеслося з лісу.

Петрусь вже не роздумував і не вагався. Кинувся напролом у гущавину, де йому здавалось, що місце більш підходяще й де не так небезпечно. Та тільки на хвилин кілька, бо зразу ж довелося спіткатися з непролазною колючою сіткою, яка огорнула його зусебіч, і він зрозумів, що так, убрид, пробитися йому не вдасться. Ожина гостро впивалася в його груди та плечі, терня дряпало боляче голі коліна, біль одбивався у всьому тілі, не давав сили йти далі. І тут Петрусь пригадав батькову розповідь, мовляв,

колись його клас пішов із вчителем у ліс і один з їхніх товаришів застряг у такому ж непроривному кільці. Тоді вчитель порадив йому пройти рачки. Ото ж Петрусь і сам спробував пройти у такий же спосіб. Спочатку порачкував, бо знав, що при корінні ані терня, ані ожина не такі міцні й колючі, а далі просто поповз, підсобляючи собі ліктями. І нарешті добрався. Павутинка висіла на гілці, з нетерпінням очікуючи його.

–Ого! – сплеснула вона радісно. – Добрався, молодець!

Петрусь глибоко одсапався, обмацав ноги, руки. На диво, – жодної подряпини і ніякого болю не відчув. І подумав: невсе це все наврочила йому Павутинка? Невже вона наслала на нього усе це?

– А я була певна, що ти викрунешся зі всього! Що ж, така вже цьогорічна осінь. Грибна, сум'ятлива й капризна. Малахійна наче, важко розібратись...

– Яка? – перепитав Петрусь, бо не знав цього слова.

– Отака, химерна, недотямкувата та дивна.

Людмила ДОРОШ

Як вітерець азбуку вивчав

Летів собі по світу безтурботний вітерець і так йому хороше було на душі, приємно. Сонечко ще пригрівало землю, хмарки були, мабуть, у відпустці, бо небо було синє-синє і безхмарне. А він, вітерець, не мав жодної справи і просто мандрував собі та розважався. То гілками захитає, то підхопить пожовклі листочки, які поступово почали з'являтися на ще недавно зелених деревах, і понесе-закрутить їх у швидкому шаленому танку, а потім підкине високо у небо і відпустить, а вони легко і плавно полетять униз, немов малесенькі жовті літачки, безшумно опускаючись на землю.

Аж раптом – велика біла вивіска, на якій червоними літерами було щось написано. Ця вивіска зацікавила вітерця і він запитав білочку, яка щойно стрибала недалечко, що то за оголошення.

– Як, ти не вмієш читати? – здивовано запитала вона, але, побачивши, як знітився і засоромився вітерець, відповіла: – Усі бажаючі вивчити азбуку та навчитися читати запрошуються на велику галявину, там соловейко буде вчити неграмотних.

«От би й мені навчитися читати! – подумав вітерець. – От і хмаринці скільки разів трапляється, що її лають люди. А все через те, що не вміє читати: адже дуже часто вона починає поливати землю саме тоді, коли на вивісках ясно написано: в такі-то дні буде проведене свято. А от вміла б читати – перечекала б».

Ось прилетів він на галявину, а там – і звірят, і комах, і великих, і малих – чималенько.

Сів він на самій окраїні галявини та й слухає уважно. Але хіба ж довго може всидіти непосида-вітерець? «Хай, – думає він, – відлечу трішки, подивлюся, як там берізки над водою, чи повернулася хмаринка, чи все гаразд зі струмочком. Полечу швиденько та й вернуся, тільки оком кину, що ж там діється».

А як полетів – так і забув, що його наука чекає. То з горобчиками побавився, піддуваючи пил, у якому вони купалися, і огортаючи їх пиловою хмаринкою, то з листочками потанцював, то жолудям допоміг з гілок попадати, і навіть у село залетів, де старенький дід Ярема трусив груші, тож і там

подув щосили, допомігши їх трусити.

Та згадав непосида, що йому треба повернутися до школи. Полетів якнайшвидше туди – а там усі сумлінно схили голівки, працюють – вчать літеру «у». Присів і вітерець на стільці, відкрив буквар на потрібній сторінці, розглядає. А коли почали вимовляти за вчителькою цю букву, він теж засопів, склав трубочкою губи і протяжно повів-потягнув «у-у-у-у».

За літерою «у» вони почали вивчати літеру «ф». Всі уважно виводили букву у зошитах, а вітерцю не було до цього діла: він стискав губи і не міг натішитися новою вивченою ним буквою: так, як показувала вчителька, мов крізь зуби, він вимовляв-випівав «ф, ф-ф, ф-ф-ф-ф-ф-ф». А вчителька з учнями ще читала різні віршики з літерою «ф», але вітерцю це було не цікаво, адже найголовніше він уже вивчив! Тож він тихесенько піднявся і знову гайнув трішки перепочити. А тут уже й хмаринка була на небі, і птахи вже позбиралися зграйками, готуючись відлітати в теплі краї.

І знову забув вітерець швидко повернутися до школи. Коли ж згадав про науку – діти вже вивчали літеру «ш». І ця літера йому дуже сподобалася, мабуть, навіть найбільше від усіх. Він відкрив для себе, що може виспівувати її то весело, то сумно, то швидко, то протяжно. Але і зараз вітерець довго не всидів у школі – адже вже настала пізня осінь, дерева чекали його, щоб він зірвав їхні листя і вони змогли спокійно заснути зимовим сном, хмарка і собі чекала його допомоги, адже їй треба було податися то туди, то сюди. Діти теж чекали допомоги від вітру – щоб той натрусив їм каштанів, горіхів, щоб погрався з ними в парку осіннім листям.

Так і не довчив вітерець букваря. Щоразу, згадуючи свою незакінчену шкільну науку, він починає сумно висвистувати-завівати «у-у-у-у», «ф-ф-ф-ф-ф», «ш-ш-ш-ш», жалкуючи за школою. І особливо чутні його завивання восени та взимку, коли бачачи, що діти в школі закінчують вивчати азбуку, йому ще більше дошкуляють спогади. Якщо не вірите – прислухайтеся, і ви неодмінно його почувете.

Лідія КОМПАНІЄЦЬ

Тікає літечко від нас

Періщить дощик: хлюп-хлюп-хлюп.
 Калюжі – наче океани...
 За ніч переодягся дуб –
 Змінив зелене на багряне.
 Йдуть школярі раненько в клас...
 День покоротшав на годину...
 Тікає літечко від нас
 в зав'юги,
 в стужу,
 в хуртовину...

Наталя МАРЧЕНКО

Якось Хтось прийшов до Когось

«Якось Хтось прийшов до Когось, –
 Сталось неймовірне Щось!
 Аж Котромусь від Отого
 Утікати довелось!»
 Лиш шелепаяють сторінки
 Під рукою в Івася, –
 Він читає по картинках
 Значно швидше дідуся!

Віра ПАРОНОВА

Вчителька

Вона така хороша,
 Що не сказати словами
 Як сонечко у дощик,
 Як наша друга мама.
 Говорить: «Любі діти,
 Вам треба букви знати,

Щоб всі книжки на світі
 Змогли ви прочитати».
 Навчаюся відмінно,
 Бо вчителька хороша,
 І знаю – неодмінно
 На неї стану схожа.

Ліна КОСТЕНКО

Осінній сад ще яблука глядить...

Осінній сад ще яблука глядить,
 листочок-два гойдає на гілляках.
 І цілу ніч щось тихо шарудить,
 і чорні вікна стигнуть в переляках.
 Між стовбурами пробігає тінь...
 А у світанків очі променисті.
 То білий кінь,
 то білий-білий кінь
 шукає літо у сухому листі.

Оксана СЕНАТОВИЧ

Кумедні пожежники

Гуділи мотори,
 крутилися шини –
 їхали в гори
 пожежні машини.
 У горах – пожежа:
 палає гора,
 барлога ведмежа,
 кротяча нора!
 Приїхали, стали –
 і подивилися:
 що їм робити?
 Летіли ж дарма –
 такої машини,
 щоб осінь згасити,
 на білому світі нема!

Марія ЧУБІКА

Упало яблуко в саду

Пролетіло-промайнуло жарке літо, немов крилами змахнула золота жарптиця. Настав вересень – перший осінній місяць. І ступив він правцею у наш край, бо заплакало небо великими прозорими краплями-сльозами, напоїло заспраглу суху землю і звеселило все навкруг.

Але разом із початком вересня ясне сонечко почало частіше ховатися за хмари. А вони, мов порозкидані руна чорно-сірої вовни, пливуть по небу і затуляють його.

Прохолодні ранки купаються у сивім тумані. З першими сутінками приходить вечір у село і огортає все навкруг. Нічка стає довгою і темною-темною.

Художниця-осінь фарбує зелене листячко дерев у жовто-багряний колір, а вітер-гультяй зриває їх золотаве вбрання і клаптиками несе на своїх дужих крилах, легко опускаючи на землю. А вона стає вкритою прекрасним кольоровим килимом незрівнянної краси, наче витканим доброю ткалею.

Перші червонощокі та жовтолиці плоди дерев гупають на землю. В повітрі лине їхній духм'яний медовий запах, а вони наче моргають до нас, щоб ми їх зібрали.

Плоди шипшини уквітчали кущик, а чарівна осінь не обминула й калини, яка повна червоних ягід, зібраних у кетяги, що звисають, немов спираються на кущі терену із темно-синіми, ніби очі, плодами. Ці плоди є насолодою для птахів.

Вже не чути кукання зозулі, співу солов'я, які разом зі ластівками та шпакками відлітають у теплі краї.

А ще цей перший осінній місяць приносить дітям велику радість – починається новий навчальний рік. Юрбою з

букетами квітів у руках йдуть школярі. Часто можна почути їхню бесіду. Ось що почула я, йдучи такого дня лужанською вулицею:

– Я відпочивала в Артеку, – хвалилася Соня.

– А де цей табір? – запитала Оксана.

– Це далеко-далеко, в Криму, на Україні. Там були діти з різних країн світу. Це міжнародний табір. Я подружилася із дівчатками з Індії, Чехії, Польщі та України.

– А як ти туди потрапила, з якої нагоди? – запитав Іванко.

– Я брала участь в олімпіаді з української мови та в конкурсі української поезії і отримала як премію поїздку в табір на відпочинок, – гордо відповіла дівчина.

– А я відпочивав у таборі в Наводарь, але тут, у нас, на березі Чорного моря, – мовив Василько. – Я подружив із багатьма хлопцями і ми будемо переписуватися, – додав хлопець.

– А я була в бабусі у Банатах, бачила гарні місця як Тімішоара, Лугож і була в курортному місті Геркулани, – і собі похвалилася Лучія.

– А ми рибалили і купалися в Тисі разом із нашими друзями із того боку, що на Україні, – майже разом сказали братики Рома та Денис. – У нас багато друзів ще від того року, – додали хлопці.

І так, бесідуючи, і незчулися, як опинилися на шкільному подвір'ї. Шум, галас, крики доносилися далеко по селу.

Срібним голосом пролунав звук дзвінка, який покликав усіх учнів та вчителів до класів.

Першокласники знайомилися зі своєю першою учителькою. Всіх учнів на партах чекали підручники. Викладачі побажали їм здоров'я і успіхів у новому навчальному році.

АБЕТКА

від Олексія КОНОНЕНКА

Аа

Альбатрос АБЕТКУ мав,
Акулятам її дав.
– А-Бе-Ве, – акула-мати
Акулят навча читати.

Гг

Гуси голосно кричали –
Горобці зерно клювали.
Гуси гонять горобців,
Голубок їм підсобив.

Бб

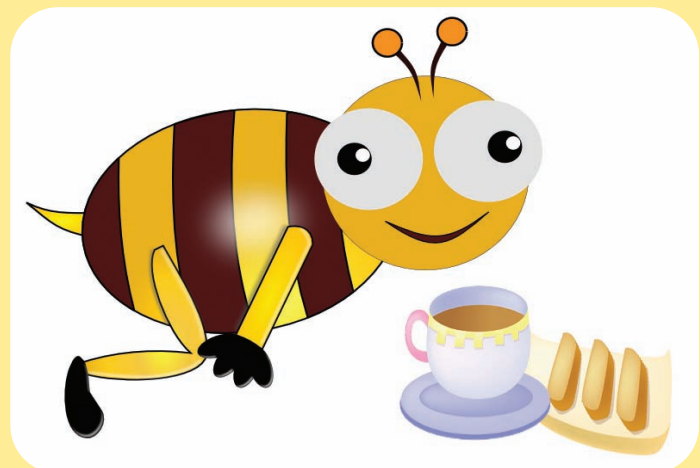
Бавляться біля нори
Бобренята і бобри.
Бубонить бобер до білки:
– Бобреня боїться бджілки!

Гг

Гава гречно газдувала,
Гогель-могель зготувала.
Гедзь наївся – просто
жах –
Гудзик тріснув на штанцях.

Вв

Вовк ведмедя розбудив:
– Вже весна, вставай, іди!
Виліз велетень з барлога –
Вовк втікає в ліс від нього.

Ірина МОЙСЕЙ

Коли плаче туман...

Даринка прокинулася як ніколи рано. Бабусі в хаті не було. «Порається десь надворі, – подумала дівчинка. – Піду гляну».

Пошукала в оборі, заглянула у стайню. Нема. Може, на городі?.. І тут нема... «Ось вона, в садочку!», – зраділа, углеdivши бабусю, яка збирала яблука під старою крислатою яблунею. Даринка затупотіла до неї, але на півдороги спинилася і глянула на свої ніжки.

– Бабусю, я ніжки замочила! – гукнула і пообзиралася: на траві, квітах, листі і плодах дерев краплини води поблискували під сонячними промінцями, наче по всьому саду хтось розсипав безліч дорогоцінних камінців. – Хіба падав дощ?

Бабуся усміхнулася:

– Ні, Даринко, не падав. Це роса.

– Роса? – здивувалась дівчинка. – А звідки вона взялася?

– Туман наплакав.

На хвилинку Даринка задумалася, а бабуся вже знала, що послідує безліч нових запитань. І не помилилася. Даринка любила слухати бабусю, бо все, про що вона розповідала, чи то квітка, чи дерево, а чи комашка – все не просто було живим, а вмiло думати, почувати і деколи навіть говорити.

Ось і тепер вона дізналася, що туману дуже садинок, бо він з'являється уночі, коли майже всі сплять, і зникає вранці. До східсонця він шукає собі друзів і, якщо не знаходить, починає плакати.

* * *

Цієї ночі Туман, як завжди, шукав собі друзів. Поклубочився над ставом, хотів було подружитися із жабками.

– У нас тут якраз концерт. Співати вмiєш? Ні?! А танцювати? Теж ні?! А що ти вмiєш? Плакати?! Ні, такі друзі нам не потрібні, – відмовили йому жабки.

Зажурився Туман і полетів у гай, звідки долинали чарівне тьохкання Соловейка.

– Ні, ні! Не можу я з тобою дружити, – відповів Соловейко на пропозицію Туману. – Ти мокрий і холодний, ось вже все пір'ячко моє геть змокріло. Я ж з тобою застудитися можу,

а мені горло треба берегти. Де ти бачив захриплого Солов'я?

Зітхнув Туман і полетів далі. Раптом у високій траві він запримітив Лисичку, яка підкралася до людського обійстя.

– Згода, – зраділа Лисичка, коли Туман запропонував їй дружити. – Гайда швидше до курника, ти там полежиш, поки я курку красти му, прикриєш мене, щоб ніхто не бачив. Чому не хочеш? Не хочеш допомагати красти? Тоді нічого мені з тобою дружити...

Затужив Туман і полетів у садок, вмостився на м'яку траву, заплутався кучерями в кущах, кронах дерев і вже хотів було заридати, та враз побачив, як по небу пливе пухнаста Хмара. «Ну, спробую ще раз», – подумав і полетів до неї.

– Давай дружити!.. – загукав ще здалека.

– Давай, – відповіла Хмара.

– А що ти найбільше любиш робити? – спитав Туман нову подругу.

– Літати над землею і подеколи плакати, – відповіла та.

– Ой, у нас стільки спільного. Ми точно подружимося. Глянь, ми навіть схожі! – і

кинувся в обійми Хмари, яка, злившись з Туманом, поважчала і навіть потемніла.

* * *

Даринка, підстрибуючи, підбігла до бабусі, яка швидко збирала сушню в полотняний мішечок.

– Бабусю, а сьогодні туман не плакав. Мабуть, найшов-таки з ким подружитися, – зашебетала дівчинка, радіючи відкриттю.

– Знайшов, ось вони гуляють разом, – відповіла бабуся, піднявши обличчя до неба.

Даринка і собі глянула вгору.

– То він з хмаркою подружився?

– Подружився... І зараз вони разом почнуть плакати.

– А хмарки звідки прилітають? – примружила оченята дівчинка.

Бабуся вже знала, що зараз посиплеться безліч запитань, а Даринка вже була готова слухати, як живуть хмарки, про що думають і з ким розмовляють.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Обдурений Тарко

Степанчик дуже гордився своїм собакою, якого назвав Тарком. Точніше дідусь дав собачці таке ім'я, коли Степанчик приніс його від вуйка Івана. Тоді він був як маленька рукавичка. Багато імен для щенятка перебрав Степанчик, та жодне не підходило так, як Тарко, бо його хутро було накрите чорними плямами.

Та з маленької рукавички виріс справжній великий собака, який був Степанчикові за вірного друга. У вільний час вони були нерозлучними. І які тільки ігри не видумував Степанчик Тарко вивчав їх скоро і грався з хлопцем, навіть і в піджмурки вмів бавитись, а зимою, нема що й говорити. Запрягне Степанчик Тарка до санчат і гайда льодом, вгору та вниз річкою.

Всі дивувались і заздрили Степанчикові. Навіть дід Іван хвалив Тарка, казав, що такого розумного собаки він не бачив відтоді, як служив у війську.

– Та то були дресировані собаки. А хто ще бачив, щоб хлопець сам так навчив собаку? – дивувався старий.

Та Таркові було за що бути вірним Степанчикові, бо малий всіма ласощами, які отримував, ділився з ним. І Тарко добре знав, який смак шоколаду, печива, всіляких тістечок, навіть морозивом ласував. А останнім часом Таркові дуже смакували абрикоси, персики, соковиті дольки апельсину і червоні великі полуниці.

Найбільшою забавою для Степанчика було кидати Таркові ласощі. А він підстрибував і з великою спритністю ловив їх у повітрі.

Одного разу бабуся серед подвір'я клала у бочку квасити капусту і нарізала хрін, а один шматочок упав на моріжок. Тарко як завжди підійшов до шматочка, понюхав його, лизнув та розчарований обернувся і ліниво відійшов від столу.

– А що, Тарку, не до смаку тобі? – розсміялась бабуся.

Тоді Степанчик надумав обдурити Тарка. Покликав його і почав кидати йому шматочки бісквітів. Тарко радісно підстрибував, хапаючи їх у повітрі. Степанчик зупинився. А Тарко хитро стежив за рухами його рук, щоб відгадати, в котрий бік хлопець кине наступний кусок. Та наступним був великий кусок терпкого хрину.

Тарко підстрибнув, зловив його і проковтнув, та відразу скривив морду і почав кашляти, дивлячись мокрими від сліз очима на Степанчика.

«Обдурив ти мене, Степанчику!» – читалось у жалібному його погляді.

Степанчик голосно розсміявся з Тарка, а той, підбивши хвоста, поплентався в холодок під горіхом, який ріс на їхньому подвір'ї.

На веселий сміх Степанчика вийшов з клуні дідусь подивитись, що трапилось. Степанчик розповів йому, як він обдурив Тарка.

Щоб помиритися з собакою, хлопець почав кидати йому великі шматки бісквітів, а потім шоколаду. Та Тарко більш не підстрибував, а тільки після того, як ласощі падали на землю, обережно нюхав їх і аж тоді вже їв. Це засмутило Степанчика і він пішов радитись до дідуся.

– Тарко уже не хоче підстрибувати, коли я кидаю

йому їжу...

– Бачиш, синку, Тарко довіряв тобі, а ти обдурив його, мабуть, він втратив довір'я в тебе.

Та другого дня, коли Степанчик повернувся з школи і підкинув Таркові цілий бісквіт, той радісно підстрибнув і зловив його.

– Бачиш, він простив тобі, – посміхнувся дідусь. – Вчора він показав тобі, як легко можна втратити довір'я навіть найближчого друга, а сьогодні довів тобі, що треба прощати якнайшвидше, коли хтось провиниться перед тобою.

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди їжачка Колька Колючки та його вірного друга й однокласника зайчика Косі Вуханя

Частина II

(Продовження з попереднього номера)

Химерне каміння, схоже на живих істот, громадиться.

– Ще трохи, і залишилися б ви всі навки у цій Пустелі, – сказав грайлик. – Щоб ви знали, – сон, яким присипляє Ледарило, не простий, а чарівний. Мертвий сон. Той, хто три тижні таким сном проспить, – обертається на каміння. І в хропунів теж доля така. Через кожних три тижні Хропулія нових хропунів набирає. Оце каміння – ті, кого приспав Ледарило...

Глянули Кося, Хрюша і Колько на заснованих павутиннях сірих мертвих кам'яних істот і аж похололи. Яка ж то небезпека на них чатувала!..

Швидше, швидше з цієї страшної Пустелі!..

Незчулися вони, як і Пустелю і Ліс Дрімучий пробігли.

Аж от нарешті і палац Ледарила.

Ще здаля пісні вони почули.

Граються їхні однокласники, не сплять.

Зайшли вони до палацу.

У коридорі в повітрі павутиння літає – Вовчик і Рудик дев'яносто сьомий тайм футбольного матчу на першість палацу грають. Рахунок: триста тринадцять – двісті шістдесят дев'ять на користь Вовчика.

Коли вони зайшли, Рудик саме одне очко відквитав – двісті сімдесятого гола забив.

– Урра-а! Шту-ука-а!.. – підскочив він і побіг, лапи догори здійнявши, як усі тепер, гола забивши, роблять.

І тут раптом...

Хлоппп!..

Темно стало.

Хоч в око стрель.

Усі віконниці на вікнах палацу враз автоматично зачинились.

І двері зачинилися. І весь палац суцільна темрява огорнула. Ой! Ой! Ой!..

– Ха! Ха! Ха!.. – луною прокотилося по палацу. – Думали обдурити мене – Дурандаса!.. Тепер з палацу не вийдете і світу білого не побачите! Все одно моє зверху буде. І «Гори-гори ясно!» тепер вам не допоможе. Бо за казковими правилами не можна повторюватися, не можна двічі в одну й ту гру грати. От! А темряви усі бояться. І ви не витримаєте. І підкоритесь мені... Ха! Ха! Ха! – І Ледарило заспівав:

*Недарма, недарма,
Недарма я Дурандас!
Я завжди, я завжди
Обдурити можу вас.
Всі чесноти, які є,
Ледарство обдурює!
Хай знає всяк –
Он воно як!..*

Стривай, скажеш ти, але ж ми залишили Ледарила, коли він солодко спав. Як же так сталося, що він прокинувся, зумів підготуватися і обдурити грайлика і наших героїв?..

Ні! Це ти стривай, скажу я тобі. Мабуть, забув ти, друже мій дорогий, про хропуна Позіхайла. Він же, пам'ятаєш, провалився крізь землю. Так от, провалився він, через підземний хід пробрався у Дурандасів палац і розштовхав, збудив Ледарила.

У скрутне становище потрапили наші герої. Що й казати!

– Тільки, хоч як залякуватиме вас Ледарило, не підписуйте жодних казкових угод і не давайте чарівних клятв, – попередив грайлик. – Бо тоді вже нічого не допоможе.

– Ми-то не будемо, – сказав Кося. – А от

інші. Зіна Бебешко, Михайлик Ведмеденко, Боря Сук та й дівчатка, що у ляльки гралися. Вони ж десь там, вони ж не знають.

– Треба їх якось попередити, – сказав Колько.

– Обов'язково, – сказала Хрюша.

– Треба, – сказав Вовчик.

– Плавильно, – підхопив Рудик.

– Молодці, – сказав грайлик. – Добре, що ви про інших турбуєтесь. Це ми зараз зробимо, – і загував: – Граємо у «Гуси»! Граємо у «Гуси»!

– Граємо у «Гуси»! – підхопили Кося, Колько, Хрюша, Вовчик і Рудик.

– Гуси-гуси! – загував грайлик, а всі інші підхопили.

– Га-га-га! – почулося у темряві з різних кінців палацу.

– Вас пастух оберіга! – загував грайлик.

*Гей, мерщій усі сюди,
Щоб не трапилось біди!
Вовк за горою!*

Затупало-загупало у темряві, наближаючись.

– Гуси-гуси! – знову загував грайлик.

– Га-га-га! – захекано почулося зовсім близько.

– Вас пастух оберіга! – загував грайлик.

– Зараз буду рахувати,
Чи усі прийшли до хати.

Зіна!

– Га!

– Михайлик!

– Га!

– Боря!

– Га!

– Вірочка!

– Га!

– Соня!

– Га!

– Раїска!

– Га!

І грайлик заспівав:

*Всі зібралися до хати.
Можемо тепер співати.
Га-га-га! Га-га-га!
Не злякались ворога!
Проти всіх жахів
На світі,
Проти всіх страхів*

На світі

*Є один чарівний засіб –
Це дзвінкий веселий сміх!*

Ха! Ха!

Ха-ха-ха!

Ха-ха-ха!

І ще раз – ха!

І всі підхопили:

То ж не будемо

Боятись,–

Будем весело

Сміятись.

Танцювати

Будемо –

І про страх

Забудемо!

Ха! Ха!

Ха-ха-ха!

Ха-ха-ха!

І ще раз – ха!

Співаючи, вони побралися у темряві за лапи і почали підтанцювувати. Спершу потроху, потроху, а тоді розтанцювалися так, що аж виляски пішли.

І співали спершу не дуже, а тоді як розспівалися – весь палац ходором захопив.

У темряві вони наштовхувалися один на одного, падали, перекидалися... Не знаючи, хто де, хапали один одного за ноги, за хвости, за носи, за вуха...

І так їм стало весело, такий їх розібрав сміх, що вони аж захлиналися.

Ти сам знаєш, друже мій дорогий, що, коли гуртом починаєш сміятися, то, бува, так розійдешся, так розійдешся – впину нема.

Гуртом воно завжди веселіше сміятися. Сам уже б, може, й не сміявся, а у гурті регочеш, аж у животі тенькає.

І зовсім їм уже були не страшні ані темрява, ані Павутинія, ані сам Ледарило Дурандас...

Співали вони, танцювали вони, реготали вони...

І раптом... Кррррекккк!..

Щось тріснуло, блиснуло, захиталося і...

(Продовження в наступному номері)

Китайська народна казка

Міст матері та сина

Жили колись у селі Пінцзивай мати з сином. Власної землі у них не було ні клаптика, тому мати щодня ходила в ліс по хмиз, – тим і заробляла на їжу, а син пас громадську худобу.

Панмянь, так звали хлопця, ріс дуже жвавим. Він цілими днями то каміння піднімав, то по деревах лазив, то стрибав. Від таких ігор та вправ тіло у хлопця стало м'язистим, міцним. Зчинять, бувало, бики бійку, зйдуться лобами, зчепляться рогами, а Панмянь підбіжить до них, однією рукою візьметься за ріг одного, а другою – другого і порозкидає врізнобіч, аж роги у них погнуться. Лежать бики після цього та тільки сопуть, а Панмянь каже їм:

– Як зведетесь ще, то я вам роги поскручую!

Поблизу від Пінцзивая протікала річка, і стояв на тій річці великий кам'яний міст на п'яти опорах. На мосту височіла альтанка. Минали роки, і стрімкий гірський потік почав поволі підмивати опори.

Одного зимового дня подув сильний північний вітер, знялася страшна буря. Панмянь саме гнав тоді через міст череду. Бачить: міст ніби хитатись почав. О лихо! Виявляється, одна із опор упала. Що ж буде, якщо міст обвалиться? Разом із мостом рухне й альтанка та кам'яні оздоби на ньому. А новий міст збудувати – не так легко.

Хлопець в одну мить скинув з ніг взуття і стрибнув у воду. А вода була холодна-холодна. Підліз Панмянь під балку, уперся в неї руками та головою і, мов той залізний стовп, завмер на місці. Стоїть він, навіть не поворухнеться, бо

як міст завалиться, його самого придушить. Так і стоїть у холодній воді, боячись зрушити з місця.

У цей час мати Панмяня спускалася з гір з в'язкою дров. Зійшовши на міст, вона відчула, що він похитується. Перехилила голову через поручень, глянула вниз: «Ой лишенько! Одна опора вже лежить, і міст от-от почне валитись. А як рухне – новий збудувати буде нелегко!»

Скинула мати в'язку з плечей і, стрибувши у воду, полізла під балку. Побачив її син і закричав:

– Мамо, вернись, я сам упораюсь!

Зрозуміла мати, що син тут давно вже стоїть, тримаючи на собі міст.

– Ні, синку, – промовила вона лагідно, – самому тобі важко буде. Міст все ще хитається, тож допоможи тобі, і все буде гаразд.

Підставила мати голову та руки під балку, і стоять вони один проти одного в

холодній воді, тримаючи на собі міст.

Через кілька днів до річки спустився рибалка і бачить: стоять під мостом схожі на людей дві кам'яні опори. Підійшов ближче. О! Та це ж Панмянь і його мати тримають міст, що вже почав падати. І, стоячи там, вони вже встигли закам'яніти.

Побіг рибалка в село, скликав людей. Люди були так зворушені цим вчинком, що аж заплакали.

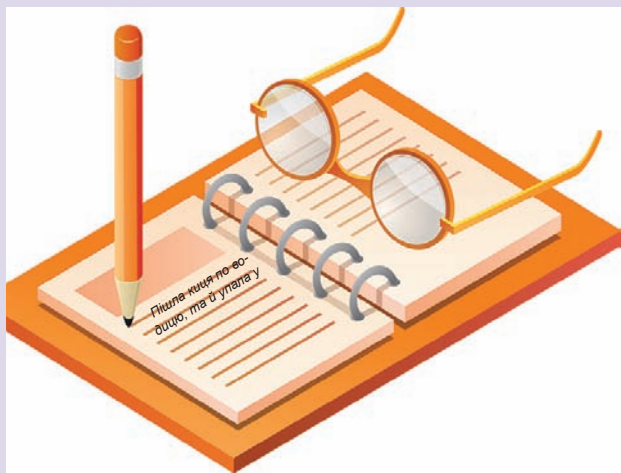
Відтоді селяни прозвали кам'яний міст мостом матері та сина, а в будиночку, де ті жили, встановили дві статуї: усміхнена мати з в'язкою дров на спині і красень-юнак з коровою.

Загадки

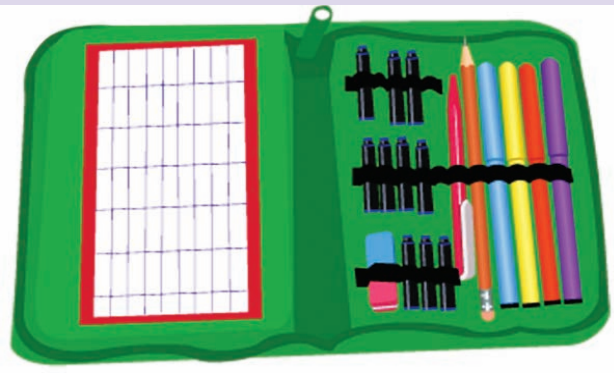
Біла грядка –
Чорні зернятка.
Посіяла по порядку
Та й маю загадку.
Хто зернятка знає,
Той відгадає.
(Архит, тхкд)

Їдуть братці
Верхи на конячці,
Не кусає кінь удило,
П'є не воду, а чорнило,
За ним тягнеться слідок,
За рядком встає рядок.
(Ручка)

Гномик до школи
Портфель збирав –
Щоденник, пенальчик
І зошит поклав.
Портфель узяв,
Чобіточки вже взув...
А децю важливе
Узяти забув!
Знає напевно
кожний школяр:
Найважливіший
В портфелі – (фвжкд)

Кожен учень мене має,
В мене олівці складає.
Мабуть, ти мене впізнав?
Ну звичайно! Я... (лвнєи)

Зроби власними руками!

Гармошка-змійка

Безліч цікавих і кумедних виробів можна змайструвати, використовуючи метод «паперової гармошки».

Візьміть аркуш паперу і виріжте з нього дві довгі смужки. Потім складіть з них фігуру у формі англійської букви «L» і по черзі складайте одну смужку на іншу, поки не вийде пружна витягнута гармошка. Можна вирізати з паперу

смішну мордочку з оченятами і наклеїти її на кінець паперової гармошки – вийде кумедна змійка або гусениця. Або зробіть 4 паперові гармошки, з яких можна зробити ручки і ніжки для об'ємного виробу з паперу (можна, наприклад, наклеїти гармошки на порожні паперові пакети з намальованими мордочками).

Переклад з рос. Людмили Дорош, джерело: bebi.lv

І граємося, і вчилися!

Без праці не можна жити

(До питання трудового виховання дітей)

1. Прочитайте (прослухайте) казочку про Іванка «Без праці не можна жити», розглядаючи уважно подані рисунки:

Іванкові життя щодня здавалося чимраз тяжчим: вдома батьки заставляють працювати, а в школі треба вчитися.

«Біда, – подумав Іванко, – працювати не буду, ані до школи не буду ходити. Краще піду геть із дому».

Подумав він, і пішов із дому. Іде Іванко, бачить – бджола гуде:

«Гу-у-у! Я працюю!»

– Покинь працю! – каже Іванко. – Ходи зі мною бавитися.

– Я не маю часу! Я мед збираю.

Пішов Іванко далі. Іде він – аж на гілці пташка.

– Пташко, пташко, ходи зі мною бавитися, – каже Іванко.

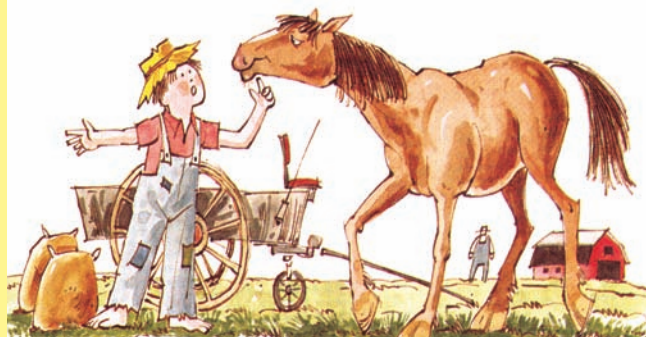
– Не маю часу, – я дітям їсти несучи, – сказала пташка і полетіла до своїх дітей.

Пішов Іванко далі, бачить песика і благає його:

– Песику, песику, ходи бавитися зі мною.

– Не маю часу. Я вівці пасу, – відповів песик і побіг за вівцями.

Ступає Іванко замислений і бачить коника біля воза.

– Коніку, коніку, ходи хоч ти зі мною бавитися, – благає Іванко коника.

– Не маю часу. Я мушу людям хліб з поля везти, – відповів коник.

Надійшов господар, запряг коника до воза, і той повіз мішки з пшеницею.

Нарешті Іванко зрозумів, що без праці ніхто не може жити. «Якщо і птахи та звірі працюють, тим більше людям треба працювати, а то і дітям по їхній змозі», – подумав Іванко і повернувся додому. Відтоді почав допомагати батькам і добре вчитися у школі, адже ж навчання – це теж праця, школярська, на користь учнів, які добре вчаться.

За Ксенією С. Турко.

Ілюстрації Генрікуса Корнеліуса Зуба.

2. Прочитайте (розіграйте) кілька разів казочку за ролями персонажів, кожного разу ту чи іншу роль хай виконує щоразу інший хлопчик (дівчинка).

3. Чому ніхто з тих, кого просив Іванко, не хотіли з ним бавитися?

4. Чого доброго для життя можуть навчитися діти з пригод Іванка?

5. Чи хтось із вас подібний на Іванка?

Подав І. Ребошанка

Сторінка народознавства

Традиції святкування дня Вогню

У дохристиянські часи 14 вересня наші предки відзначали свято початку осені і вшановували бога вогню Симаргла. Давні традиції цього свята збереглися і у християнські часи, тільки день почали називати на честь Семена.

На свято Вогню (Семена) жінки колись ліпили, мазали та розмальовували печі, а чоловіки і діти заготовляли дрова на зиму.

Ввечері цього дня у кожній хаті урочно запалювали піч. І з цього часу вогонь у ній не гасили, а підтримували аж до Великодня.

У козацькій Україні на Семена був один цікавий обряд під назвою «пострижини». Хлопчаків, які досягли шестирічного віку, вперше стригли.

Щасливий батько родини ставив посеред хати стілець, а на нього – діжку. Мати накривала діжку кожухом, а вже на кожух садили хлопця. Спочатку чоловіки тричі піднімали хлопця разом зі стільцем і діжкою до стелі, «щоб ріс великий». А потім батько чи дід окроплювали голову хлопчини свяченою водою і шаблею відрізали пасмо волосся, яке мати загортала у хустину і виносила у комору.

У заможних козацьких родин після відрізання волосся стріляли з рушниць. Наступний постриг хлопчика був через кожний рік ще два рази – до трьох, а

потім – аж перед шлюбом.

Іншим цікавим звичаєм на Семена був ритуал «посадження на коня». Хлопці, які досягли 9 років і пройшли «третю стрижку», збиралися на майдані, де їх чекала громада. Юного козака батько садив у сідло бойового коня і, тримаючи його вуздечку, тричі обводив по колу. Той, хто втримався на коні, ставав учнем козацької сотні і всерйоз освоював козацькі бойові таємниці.

Цей звичай походив ще з князівських часів. Молодих княжичів також у цей день садили на коні та з великими церемоніями везли до церкви, а там, після Служби Божої, пострижини виконував сам єпископ.

Із завезенням на наші землі картоплі, що визрівала саме у вересні і вимагала багато праці під час збирання, всі цікаві обряди Семенового дня

були майже забуті.

У день Семена закінчувалися гуляння на «вулиці» й починалися вечорниці в хаті.

А ще існувало вірування, що в цей день горобці злітаються в очерети і там їх чорти міряють на мірки: все, що в мірці – чортове, а поза міркою – людське. Тому вважалося, що після «Семена» горобців у селах ставало менше.

Аліна Астахова, «Рідна країна»

Шкільна пісня

Слова і музика Наталії Май

Я прийду до школи, двері відчиню, радісно зустріну вчительку свою.

В добрі її очі щиро подивлюсь і нічого в світі не боюсь. Будем разом рахувати

І читати, і писати, у веселі ігри грати цілий день! Будем разом рахувати і читати, і писати,

і спі - ва - ти ра - діс - них пі - сень!

Я прийду до школи, двері відчиню,
Радісно зустріну вчительку свою.
В добрі її очі щиро подивлюсь
І нічого в світі не боюсь.

Хоч давно на скронях в неї сивина,
Наче рідна мама нам вона.

Приспів.

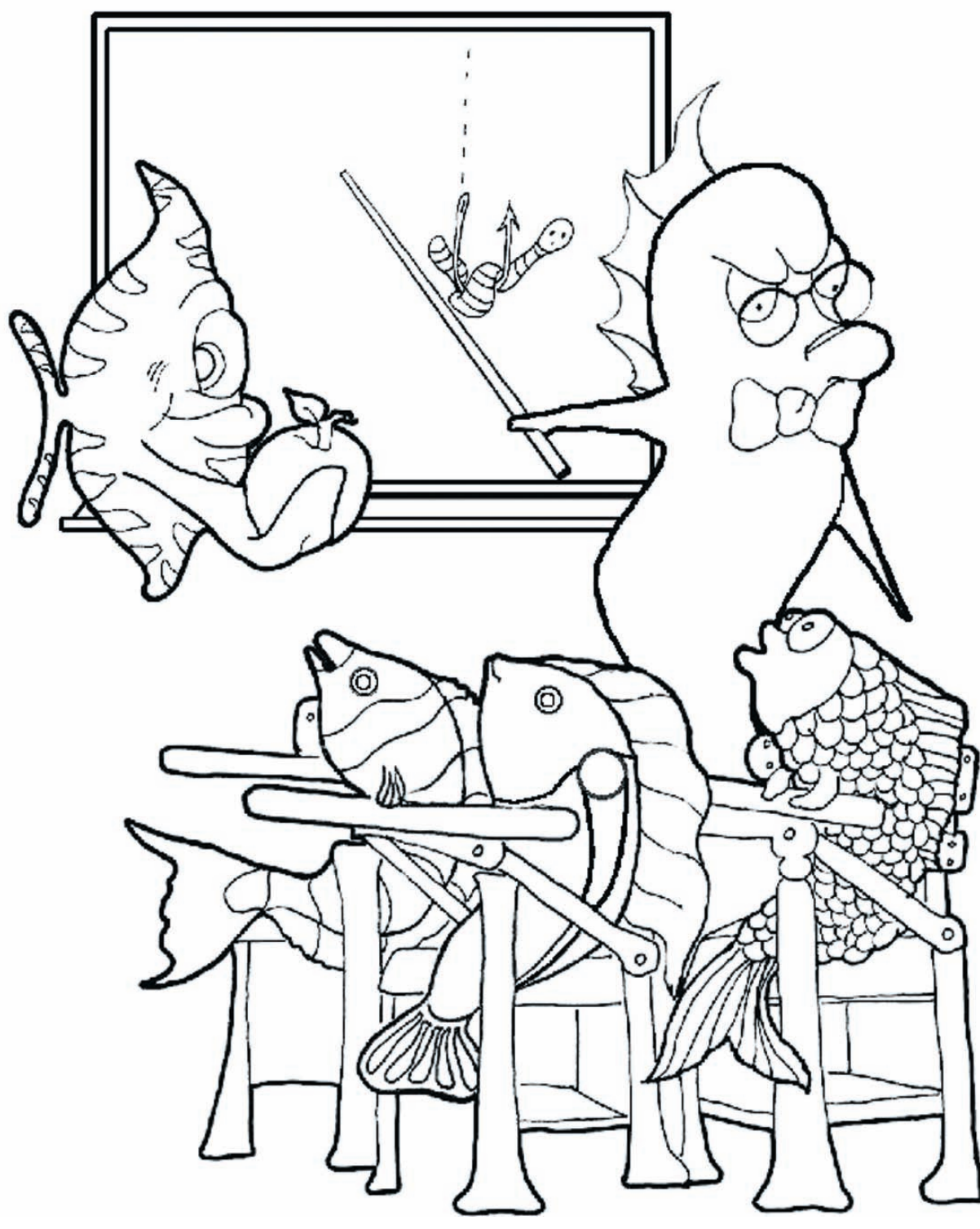
Приспів:
Будем разом рахувати
І читати, і писати,
У веселі ігри грати цілий день!
Будем разом рахувати
І читати, і писати,
І співати радісних пісень!

Весело у школі вчитись дівчорі,
Вчителька стрічає діток на зорі,

Розмаляй сторінку

РОЗКЛАД УРОКІВ

	1	2	3	4	5	6
понеділок						
вівторок						
серeda						
четвер						
п'ятниця						

Пишаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось і відгуло жарке літо. Верес зацвів, а з ним і вересень своє відгуляв. Осінь. Рік навчальний почався. Вам роботи додалося. Та ви молоді, життєспраглі, беручкі до праці та навчання. А круг вас батьки ваші. Ви їм допомагаєте в роботі. Пожовклі сади червоніють достиглими яблуками та грушами. Краса повсюди порозкидала свої жовто-руді шати. Замок ліс, готуючись до зимової пори, затихли потічки. Тільки шкільне подвір'я дзвенить вашими молодими голосами. Вам радісно, весело! Хай щодень буде так. Вас очікує багатообіцяюча молодість. Щастя вам!

Олександр Сабо, 11 років,
м. Бая Марє

Ада Тінеге, 3 роки,
с. Луг над Тисою

Амедея Лібер-Ланкринжан, 4 роки,
м. Тімішоара

Теодора Миндру, 4 роки,
м. Клуж-Напока